

Predmet C-427/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

10. rujna 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Finanzgericht Hamburg (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

1. rujna 2020.

Tužitelj:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Tuženik:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg (Financijski sud u Hamburgu, Njemačka)

Rješenje

U sporu

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[omissis] Bargtheide

- tužitelj -

[omissis]

protiv

Hauptzollamta Kiel,

[omissis] Kiel

- tuženika -

z b o g

isplate kamata na vraćene carine

zajedničko vijeće Finanzgerichta Hamburg (Financijski sud u Hamburgu) koji je nadležan za savezne zemlje Slobodni i hanzeatski grad Hamburg, Donju Sasku i Schleswig-Holstein, 4. vijeće 1. rujna 2020. [omissis]

[omissis] [orig. str. 2.]

riješilo je:

I. Postupak se prekida do donošenja odluke Suda Europske unije o prethodnom pitanju.

II. Sudu Europske unije zahtjevom za prethodnu odluku upućuje se sljedeće pitanje o tumačenju akata institucija Unije:

Je li riječ o povredi prava Unije, kao uvjeta za ostvarenje prava na kamate koje je uređeno pravom Unije i koje je utvrdio Sud Europske unije, i u slučaju u kojem tijelo države članice odredi pristojbu protivno odredbama prava Unije koje su na snazi, a sud države članice utvrdi povredu prava Unije?

[omissis] [orig. str. 3.]

Činjenice:

- 1 Spor između stranaka odnosi se na isplatu kamata na pristojbe koje je tuženi Hauptzollamt (Glavni carinski ured, Njemačka) naknadno naplatio od tužitelja, ali mu ih je ponovno vratio nakon što je sudska odluka postala pravomoćna.
- 2 Tužitelj je iz Tajvana uvezio takozvane karabinere s okretnim mehanizmom, koji se upotrebljavaju za izradu psećih uzica. Nakon poreznog nadzora tuženi Glavni carinski ured zaključio je da te proizvode, suprotno tužiteljevoj deklaraciji, ne treba smatrati proizvodima iz tarifnog broja 8308 (carinska stopa od 2,7 %), nego proizvodima iz tarifnog broja 7907 (carinska stopa od 5 %) kombinirane nomenklature (u daljnjem tekstu: KN). Tuženi Glavni carinski ured donio je dva rješenja o naknadnoj naplati pristojbi koje je tužitelj zatim platio.
- 3 Presudom od 20. lipnja 2017. [omissis] Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud, Njemačka) poništio je rješenja o naknadnoj naplati uz obrazloženje da je naknadna naplata uvoznih pristojbi nezakonita jer proizvode treba razvrstati u tarifni broj 8308 KN-a. Bundesfinanzhof (Savezni financijski sud) nije podnio zahtjev za prethodnu odluku Sudu Europske unije.
- 4 Tuženi Glavni carinski ured vratio je tužitelju uvozne pristojbe koje je platio. Međutim, odbio je tužiteljev zahtjev da mu se za razdoblje od naplate tih pristojbi do njihova povrata isplate kamate na uvozne pristojbe koje je platio.

- 5 Tužitelj je podnio tužbu nakon neuspješnog postupka prigovora. Tijekom tužbenog postupka tuženi Glavni carinski ured priznao je tužitelju pravo na procesne kamate za razdoblje od podnošenja tužbe protiv rješenja o naknadnoj naplati (rujan 2014.) do povrata uvoznih pristojbi koje je tužitelj platio (listopad 2017.). Spor je u tom pogledu obustavljen. Stranke u postupku spore se i u pogledu toga može li tužitelj potraživati isplatu kamata i za razdoblje od nezakonite naplate [orig. str. 4.] uvoznih pristojbi (ožujak 2014.) do podnošenja tužbe protiv rješenja o naknadnoj naplati (rujan 2014.). [orig. str. 5.]

Obrazloženje:

- 6 [omissis]
- 7 Ovo vijeće prekida postupak [omissis] te u skladu s člankom 267. drugim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU) Sudu Europske unije upućuje prethodno pitanje navedeno u izreci zato što je pravna ocjena spora dvojben.

I. Pravni okvir

- 8 U pogledu odluke u sporu relevantne su sljedeće odredbe:

1. Odredbe nacionalnog prava

- 9 **Abgabenordnung** (Porezni zakonik, u daljnjem tekstu: AO) u verziji objavljenoj 1. listopada 2002. (Bundesgesetzblatt I, str. 3866.):

Članak 1. Područje primjene

(1) Ovaj zakonik primjenjuje se na sva davanja, uključujući porezne odbitke, uređena njemačkim saveznim pravom ili pravom Europske unije, pod uvjetom da njima upravljaju nacionalna ili regionalna porezna tijela. Njegova je primjena uvjetovana isključivo pravom Europske unije.

[...]

(3) Ne dovodeći u pitanje pravo Europske unije, odredbe ovog zakonika primjenjuju se *mutatis mutandis* na dodatne dodatne porezne obveze [...]

Članak 3. Porezi, dodatne porezne obveze

(1) Porezi su novčana davanja koja ne predstavljaju protučinidbu za određenu uslugu i koja tijela javnog prava u svrhu ostvarivanja dobiti propisuju svim osobama koje ispunjavaju uvjete koji su na temelju zakona povezani s obvezom plaćanja. Ostvarivanje prihoda može biti sporedni cilj.

[...]

(3) U skladu s člankom 5. stavcima 20. i 21. Carinskog zakonika, uvozne i izvozne carine smatraju se porezima u smislu ovog zakonika [...]

(4) Dodatne porezne obveze znače [...] kamate u skladu s člancima 233. do 237. [...], kamate na uvozne i izvozne carine u skladu s člankom 5. točkama 20. i 21. Carinskog zakonika Unije [...] **[orig. str. 6.]**

Članak 37. Prava koja proizlaze iz porezne obveze

(1) Prava koja proizlaze iz porezne obveze uključuju obvezu obračuna poreza, pravo na odbitak poreza, potraživanja na temelju odgovornosti, pravo koje proizlazi iz dodatne porezne obveze, pravo na povrat u skladu sa stavkom 2. kao i prava na povrat poreza koja su predviđena pojedinačnim poreznim odredbama.

(2) Ako je porez, odbitak poreza, iznos na ime odgovornosti ili dodatna porezna obveza plaćena ili vraćena bez pravne osnove, osoba na čiji je račun plaćanje izvršeno ima pravo na povrat od primatelja plaćenog ili vraćenog iznosa [...]

Članak 233. Načelo

Kamate na prava koja proizlaze iz porezne obveze (članak 37.) obračunavaju se samo kada je to propisano zakonom [...]

Članak 236. Procesne kamate na vraćene iznose

(1) Ako se primijenjeni porez umanju ili odbije na temelju pravomoćne presude ili kao posljedica takve presude, kamate se obračunavaju na iznos koji treba vratiti ili odbiti od dana pokretanja postupka do dana isplate, osim u slučaju iz stavka 3. [...]

2. Odredbe prava Unije

- 10 (a) **Carinski zakonik**: Uredba Vijeća br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110.)

Članak 241.

Ako nadležna tijela vrate iznose uvoznih ili izvoznih carina ili kreditnih kamata, odnosno zateznih kamata koje su obračunala prilikom naplate tih carina, to ne dovodi do plaćanja kamata od strane tih tijela. Međutim, kamate se plaćaju:

- kad odluka o usvojenom zahtjevu za povratom ne bude provedena u roku od tri mjeseca od dana donošenja te odluke,
- kad je to propisano nacionalnim odredbama.

[...]

- 11 **(b) Carinski zakonik Unije:** Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL 2013., L 269, str. 1. i ispravci SL 2013., L 287, str. 90., SL 2015., L 70, str. 64., SL 2016., L 267, str. 2. i SL 2018., L 294, str. 44.)

Članak 116.

1. Podložno uvjetima utvrđenima u ovom odjeljku, iznosi uvozne ili izvozne carine vraćaju se ili otpuštaju na temelju bilo čega od sljedećeg:

(a) previše naplaćenog iznosa uvozne ili izvozne carine;

[...] **[orig. str. 7.]**

6. Povrat ne dovodi do tog da dotična carinska tijela plaćaju kamate.

[...]

II. Relevantnost prethodnog pitanja

- 12 S obzirom na pravo Unije dvojbeno je može li tužitelj potraživati isplatu kamata i za razdoblje od nezakonite naknadne naplate uvoznih pristojbi koju je izvršio tuženi Glavni carinski ured do trenutka u kojem je tužitelj podnio tužbu protiv rješenja o naknadnoj naplati. Takvo pravo na kamate nema nikakvu pravnu osnovu u nacionalnom pravu. Tužitelj ne može temeljiti svoj zahtjev na odredbi članka 236. stavka 1. AO-a koja dolazi u obzir u tom pogledu, s obzirom na to da se tom odredbom samo utvrđuje pravo na kamate od trenutka podnošenja tužbe do povrata uvoznih pristojbi; uostalom, tuženi Glavni carinski ured već je ispunio i taj tužiteljev zahtjev. Stoga ishod tužiteljeve tužbe ovisi o tome može li svoj zahtjev za plaćanje kamata temeljiti na pravu na kamate koje je uređeno pravom Unije i koje je utvrdio Sud. Međutim, vijeće pred kojim se vodi postupak ima dvojbe u pogledu toga jesu li uvjeti ostvarivanja prava na kamate koje je Sud odredio na temelju načela djelotvornosti prava Unije ispunjeni i u slučaju, kao što je ovaj, u kojem tijelo države članice odredi pristojbu protivno odredbama prava Unije koje su na snazi, a sud države članice utvrdi povredu prava Unije.

III. Pravna razmatranja vijeća

- 13 Sud je posljednji put presudom od 18. siječnja 2017. (Wortmann, C-365/15, izreka) odlučio da kad se pristojbe naplaćuju povredom Unijina prava, države članice imaju obvezu, koja proizlazi iz prava Unije, da strankama koje imaju pravo na povrat plate pripadajuće kamate koje teku od dana na koji su te stranke platile vraćene pristojbe. Ta je presuda Suda u skladu s nizom odluka u kojima Sud, na temelju prava Unije, države članice nije samo obvezao na povrat pristojbi koje su naplaćene protivno pravu Unije, nego i na to da pojedincu nadoknade gubitke nastale zbog nemogućnosti raspolaganja novčanim iznosima (vidjeti

presudu Suda od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich, [orig. str. 8.] spojeni predmeti C-113/10, C-147/10 i C-234/10, t. 65.; presuda od 18. travnja 2013., Irimie, C-565/11, t. 28.). Prethodno navedenim presudama Suda zajednička je činjenica da je Sud nacionalnu pravnu osnovu, odnosno pravnu osnovu koja proizlazi iz prava Unije i koja se odnosi na obvezu plaćanja pristojbi, proglasio nevaljanom ili ništavom zbog povrede prava Unije; svaki povrat pristojbi temeljio se na pogrešci koja se tiče prava i koju je počinila država članica odnosno Unija.

- 14 Suprotno tomu, ovaj spor obilježava činjenica da se povrat uvoznih pristojbi nije temeljio na pogrešci koja se tiče prava i koju je počinila Unija ili država članica, nego na tome da je tijelo države članice sekundarno pravo Unije koje je na snazi primijenilo protivno pravu, odnosno pogrešno. Drugim riječima, povrat uvoznih pristojbi temeljio se na pogrešnoj primjeni prava.
- 15 Vijeće pred kojim se vodi postupak već je u svojem zahtjevu za prethodnu odluku koji je podnijelo Sudu 26. kolovoza 2020. [omissis] navelo da na temelju sudske prakse Suda, u skladu s kojom su države članice obvezne vratiti iznos pristojbi koje su naplaćene protivno pravu Unije, uvećanom za kamate, zaključuje da u slučaju u kojem Sud proglasi nevaljanim ili ništavim akte zbog povrede prava Unije, učinci tih akata Unije odnosno država članica u načelu ne mogu postojati (članak 264. drugi stavak UFEU-a predstavlja *argumentum e contrario*). Posljedica tog razmatranja jest to da pojedinac nema samo pravo na povrat nepropisno naplaćenih pristojbi, nego i pravo na isplatu odgovarajućih kamata (vidjeti presudu Suda od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich, spojeni predmeti C-113/10, C-147/10 i C-234/10, t. 65.; u tom smislu vidjeti i presudu od 12. prosinca 2006., Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, t. 205.). Naime, samo se na taj način ponovno uspostavlja stanje kakvo je trebalo biti u slučaju da nije donesen provedbeni akt uredbe prava Unije, koji je kasnije proglašen nevaljanim ili je poništen, odnosno akt na temelju kojeg se primjenjuje porezni zakon države članice koji nije u skladu s pravom Unije (vidjeti u tom pogledu i mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Camposa Sánchez-Bordone, C-365/15, t. 66.). [orig. str. 9.]
- 16 Suprotno tomu, u glavnom postupku nije riječ o ponovnom uspostavljanju pune djelotvornosti prava Unije, nego o ispravku odluke o pojedinačnom slučaju koju je donijelo tijelo države članice i koje je relevantno sekundarno pravo Unije koje je na snazi pogrešno primijenilo u konkretnom pojedinačnom slučaju. Na pitanje dolazi li i pod kojim uvjetima do ispravka određene pojedinačne odluke, treba ipak prije svega odgovoriti nacionalno pravo koje u konkretnom slučaju pojedincu priznaje samo pravo na procesne kamate od razdoblja podnošenja tužbe protiv nezakonite naknadne naplate do povrata plaćenih pristojbi.
- 17 Međutim, Sud je u predmetu Littlewoods Retail i dr. (presuda od 19. srpnja 2012., C-591/10), koji se odnosio na slučaj u kojem je porezni obveznik preplatio iznos poreza na dodanu vrijednost koji je država članica naplatila protivno zahtjevima propisa o porezu na dodanu vrijednost koji proizlaze iz prava Unije, također zaključio da su države članice obvezne vratiti, uvećane za kamate, iznose poreza

koji su naplaćeni protivno pravu Unije (t. 26.). U glavnom postupku u predmetu Littlewoods Retail i dr. povreda prava Unije nije se temeljila ni na odredbi nacionalnog prava ni na odredbi prava Unije, koju je Sud kasnije proglasio neprimjenjivom ili ništavom. Povreda prava Unije sastojala se od porezne osnovice koja je greškom određena previsoko (vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice V. Trstenjak od 12. siječnja 2012. u predmetu C-591/10, t. 6.) te tu povredu nije utvrdio sam Sud, nego se temeljila isključivo na saznanjima tijela država članica, odnosno nacionalnog suda države članice. Osim toga, Sud je u predmetu Wortmann naglasio da „sud koji je uputio zahtjev [treba]” provjeriti jesu li pristojbe naplaćene protivno pravu Unije (vidjeti presudu od 18. siječnja 2017., Wortmann, C-365/15, t. 39.). Ta tvrdnja također može ići u prilog tomu da je riječ o povredi prava Unije kao uvjeta u pogledu prava na kamate, koje je uređeno pravom Unije i koje je utvrdio Sud, ako **[orig. str. 10.]** tijelo države članice odredi pristojbu protivno odredbama prava Unije koje su na snazi, a nacionalni sud utvrdi tu povredu prava Unije.

- 18 Tome treba dodati da se element nadoknade imovinskih gubitaka koje je pojedinac pretrpio zbog nemogućnosti raspolaganja novčanim iznosima, koji je Sud nekoliko puta istaknuo (vidjeti presudu od 27. rujna 2012., Zuckerfabrik Jülich, spojeni predmeti C-113/10, C-147/10 i C-234/10, t. 65.; presuda od 18. travnja 2013., Irimie, C-565/11, t. 21.), jednako primjenjuje na slučajeve u kojima se pojedinca nezakonito obvezuje na plaćanje pristojbe jer je tijelo države članice pogrešno primijenilo pravo Unije. Za obveznika plaćanja pristojbi ne predstavlja nikakvu razliku plaća li carine na temelju uredbe ili pravnog pravila koji su protivni pravu Unije ili pak, kao u ovom slučaju, na temelju odluke carinskog tijela koja je protivna pravu (Unije) zato što je pogrešna. U oba slučaja pojedinac ne raspolaže naplaćenim novčanim iznosom kojim bi se mogao slobodno koristiti da su carinska tijela točno primijenila pravo Unije.
- 19 Ovo vijeće također je smatralo da je, prema sudskoj praksi Suda, razlog koji se odnosi na uskraćivanje isplate kamata i zabrana stjecanja bez osnove (vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice E. Sharpston od 27. listopada 2011. u spojenim predmetima C-113/10, C-147/10 i C-234/20, Zuckerfabrik Jülich i dr., t. 125.). Kad država članica od određenog gospodarskog subjekta naplati iznos na koji država članica nema pravo, riječ je o neopravdanom stjecanju bez osnove države članice. Međutim, o tom je neopravdanom stjecanju bez osnove države članice riječ neovisno o razlogu zbog kojeg je u pogledu države članice došlo do neopravdanog povećanja imovine.
- 20 Vijeće pred kojim se vodi postupak naposljetku je smatralo da je Sud u svojoj presudi od 18. siječnja 2017. (Wortmann, C-365/15) istaknuo slučajeve u kojima naknadni ispravak pristojbi, čiji iznos prvotno nije bio točno utvrđen, ne dovodi do prava na kamate (t. 29. i sljedeće točke presude). Međutim, tim je **[orig. str. 11.]** slučajevima zajedničko to da se ponovni izračun pristojbi treba temeljiti na dodatnim informacijama. Do povrata pristojbi u glavnom postupku ipak nije došlo na temelju dodatnih činjeničnih informacija, nego primjenom sudske odluke

suda države članice, koji je poništio službeno rješenje o naknadnoj naplati zato što je tijelo države članice pogrešno primijenilo relevantno pravo Unije.

- 21 S obzirom na prethodno navedene dvojbe u pogledu tumačenja relevantnog prava Unije, vijeće je odlučilo Sudu uputiti prethodno pitanje navedeno u izreci.

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT